

ELŐFIZETÉS ÁR
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3 „
 Negyedévre 1 frt 50 kr.
 Bőrmintelen levelek
 csak ismert közektől fo-
 gadtatnak el.
 Kéziratok nem adatkak
 vissza.
 Egyes szám ára 20 kr.
 A nyilatkozat minden gar-
 mondors díjja 20 kr.

Z E M P L É N.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉNVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE

(Megjelenik minden vasárnap.)

HÍRDETÉSI DÍJ:
 hivatalos hirdetéseknekél:
 Minden egyes sor után 1 kr.
 Azonfelül helyeg 30 kr.
 Kiemelt díjazottak s kör-
 zettel ellátott hirdeté-
 nyekért termékek szerint
 minden 1 centiméter
 után 3 kr számítatik.
 Állandó hirdetéseknekél
 kedvezmény nyújtatik.
 Hirdetéseket a „Zemplén”
 nyomdába küldendők.

HIVATALOS RÉSZ.

16118. sz. Zemplénavármegye alispánjától.
 10 főszolgabíróknak.

Körzés és eredmény esetén jelentéstétel vé-
 gtt kiadatik.

S.-a.-Ujhely, 1888. október 24.

Matolai Etele, alispán.

Másolat.

12614. Tekintetes alispán ur! A moci járási
 főszolgabíróknak 1979. sz. jelentése szerint alsó
 zsuki Kinspan Jusu 34 éves gk. magas termetű
 erős testalkatu arczine barna, szeme kék, baju-
 sa fekete huzamosb idő óta kolozsvári ügyv. So-
 modi Istvánnal mint kocsis szolgálván 1888. évi
 december 9-én gazdáját Marosvásárhelyre vitte, s
 azóta eltűnt.

Özvegy anyja kérésére nevezettnek holléte
 tárgyában a nyomozat ugy Kolozsvárt mint Ma-
 rosvásárhelyt megindított, azonban kielégítő
 eredmény nélkül, mert csak annyi derült ki, hogy
 nevezett fentjelzett vásárhelyi útjában megítasod-
 ván gazdáját ott hagyta és eltűnt, azóta pedig
 sem az anyja sem gazdája hírét nem hallotta.

Ezek alapján hiv. illemmel kérem, miszerint
 ezen egyént, ki volt gazdájának állítása szerint a
 »Mezal« nevet is szokta használni, hatósága terü-
 letén köröztetni s az esetleges eredményt anyja
 megnyugtatóra velem közölni sziveskedjék. Ko-
 lozsvárt, 1888. okt. hó 11-én. Gyarmathy alispán.

Zemplénavármegye alispánjától.

Körözüvények.

16514. sz. Ulics községben e folyó október
 hó 15-én egy vörös szőrü riska tehén vétetett
 bitangásba.

15208. sz. Közhírre tétel végett tudatom,
 hogy megyénk varannói járásának Agyagos köz-
 ségében Glück Jakab és Urián András ottani bir-
 tokosok lóállományában előfordult takonykór miatt
 elrendelt zár, miután a vármegyei állatorvos által
 megvizsgált lóállományokban a fertőzésnek még
 csak gyanuja sem tapasztaltott, feloldatott.

15619. Körzés végett tudatom, hogy Nagy
 Rozvány községében egy 2 éves szőke szőrü ár-
 tány sertés bitangásba találtatott.

15817. sz. Weisz Herskó N.-Geóczi lakos-
 nak a f. évi október hó 8-án K.-Helmezen tar-

tott országos vásárról hazamenet egy 2 1/2 éves
 tiszta fehér ökör tinója elveszett.

15620. 15829. sz. 1888. Körzés végett tudat-
 tom, hogy Ag.-Csernő községében egy másfél éves
 verhenyes szőrü görbe szarvu üsző tinó, továbbá
 Tokaj község határában az u. n. »Bodrogközi« ré-
 ten e f. október hó 3-án 2 db. 5 éves jegytelen
 ökrötínó bitangásba találtatott.

S.-a.-Ujhely, 1888. oct. 17.

Matolai Etele, alispán.

T. Zemplén vármegye közg. erd. bizottságától.

93/125 erd. sz.

Olvasztatott a nagyméltóságú földmivelés-,
 ipar- és kereskedelmi ministerium által f. évi
 19596. sz. a magasabb fekvésű erdősítések jutal-
 mazása tárgyában kiadott pályázat.

A pályázat a »Zemplén« hivatalos közlöny-
 ben közzétetni határozatott.

Kelt Zemplénavármegye közg. erd. bizottsá-
 gának S.-a.-Ujhelyt, 1888. július 10-én tartott
 üléséből.

Prámer Alajos,

közg. erd. biz. elnök.

19,596/88. sz.

Pályázat erdősítési jutalmakra.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi
 m. kir. ministerium az országos erdei alaphól a
 magasabb hegységek fennsíkainak, tetőinek és
 gerinceinek vagy meredek oldalainak s illetve a
 közigazdasági érdekből erdősítendő mívelendő oly
 területeknek beerdősítésére, melyeken hegyomlá-
 sok, hó vagy kőgörgöttek megakadályozása, szél-
 vészek és vizek rombolásának, valamint a futó-
 homok tovább terjedésének megátlása végett az
 1879. évi XXXI. t. c. 165. § ában megjelölt erdősít-
 és közigazdasági szempontból szükséges s a
 melyeken létrejövő erdők véderdőül fognak szol-
 gálni, f. 1888. évre 3 nagy jutalmat és 3 elismerő
 jutalmat tűz ki.

Az 1-ső nagyjutalom	1000 frank aranyban,
A 2-ik	800 „
A 3-ik	500 „
Az 1-ső elismerő-jutalom	400 frank aranyban.
A 2-ik	200 „
A 3-ik	100 „

Ezen jutalmakra versenyezhetnek mindazon
 erdősítések, a melyek a f. 1888. évben nem ál-
 lami költségen fogantatottak; még pedig a
 nagyjutalmakra, ha egy tagban legalább 25 (hu-
 szonöt) kat. holdra, az elismerő-jutalmakra pedig,
 ha egy tagban legalább 10 (tíz) kat. holdra ter-

jednek. Ehez képest versenyző lehet minden erdő-
 birtokos vagy birtokos testület és illetve polgári,
 egyházi vagy urbéres község. A kiadandó jutal-
 makban azon erdőbirtokosok s illetve azon erdő-
 tiszték részesülnek, kiknek költségén s illetve kik-
 nek tanácsa szerint és felügyelete alatt az erdő-
 sítés teljesített, feltéve, hogy a jutalom odaité-
 lésének idejében azok a jutalmazott új erdőknek
 még birtokában vannak, illetve azt erdőtiszti mi-
 nőségben kezelik s az erdősített területet, a beer-
 dősítés biztos sikerének elősegítése végett a f.
 évtől, vagy az első munkálatoktól kezdve a juta-
 lom odaitelésének idejéig allandóan gondozták s
 a versenyző területen netalan pótlólag szükséges
 újabb erdősítési munkálatokat is évenként esz-
 közölték.

A jutalmak az 1893. évben szolgáltatnak ki,
 s azok két-harmad része az erdősítés költségeit
 viselő erdőtulajdonost, egy-harmad része pedig az
 erdősítést teljesítő erdőtisztet illeti.

A jutalmakat a földmivelés-, ipar- és keres-
 kelemügyi m. kir. ministerium által, az országos
 főerdőmester vagy helyettesének elnöke alatt
 erdőtisztekből alakított öt tagu bizottság ítéli oda,
 még pedig a beerdősítés s illetve a szükséges
 állabalakulás biztosításának megtörtént igazolása
 alapján, a teljesített erdősítés közérdekű becsének
 sorrendje és minősége szerint.

A bíráló bizottság ítéletének alapjául szol-
 gálnak az illetékes közigazgatási erdészeti bizott-
 ságnak s illetve a kir. erdőfelügyelőnek a ver-
 senyző erdősítések felett adott javaslatai és a bí-
 ráló bizottság részéről esetleg teljesítendő helyi-
 szemlék.

Felhivatnak tehát mindazon erdőbirtokosok,
 kik a f. 1888. év tavaszi vagy őszi erdősítési ideje
 alatt a kezdetben megjelölt minősítéssel bíró er-
 dősítést teljesítenek s a kitűzött jutalmakra pá-
 lyázni kívánnak, hogy a f. évi tavaszon történő
 erdősítést illetőleg legkésőbb f. évi július hó vé-
 géig, a f. év őszén történő erdősítést illetőleg pe-
 dig legkésőbb folyó 1888. év december 25-ig az
 erdősítés helyének, telekkönyvi számának, a terü-
 let nagyságának (kat. holdakban), az erdősítésre
 használt fanemeknek, illetve fanemeknek s utóbbi
 esetben azok elegyarányának pontos megjelölése
 mellett, annál bizonyosabban jelentsék be a föld-
 mívelési-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minis-
 teriumnál, mert a pályázati feltételeknek bármely
 legkisebb részben való meg nem tartása esetében
 a versenyben részt nem vehetnek.

Budapest, 1888. évi április hó 10-én.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir.
 ministerium.

TÁRCA.

Emlékezés . . .

Kettőt temettem életembe'
 Egy kis leányt, s egy kis fiut.
 Köny-zápor ömlött a szemembe
 Midőn a föld göröngye hullt.

Gondoltok-e rám, drága lelkek
 Mint én: reátok gondolok?
 Bár kérdésemre nem felelték —
 Nem én, ti vagytok boldogok.

Balogvölgyi.

A madarak, mint jelképek.

— A »Zemplén« eredeti tárcája. —

Az emberi képzelem a levegő szárnyas la-
 kóit gazdag jelentőséggel ruházta fel s a külön-
 féle madarakat már a legrégebb idők óta ugy te-
 kintette, mint egyes dolgok és fogalmak jelképeit.
 Ezen képleges fölvetelben a régi egyiptomiak
 mentek elől. Már legrégebb mitológiájukban
 szerepel a fönix, a mely aztán később a görög
 mondakörbe is átment. Az egyiptomiak fönixe

teljesen mesés eredetű madár; félfogásuk szerint
 hatalmas sastermete és sötét bíborpiros tollazata
 volt. A monda szerint csak egy fönix van s en-
 nek tartózkodási helye ismeretlen; ez 500 évig
 élt, akkor illatos fákból és gyökerekből fészket
 rakott magának, azt meggyújtotta s magát benne
 elégette, a hamuból aztán megifjodva röptül
 ki A hamut később betakarta mirrhába s el-
 vitte Heliopolisba, a szent városba, a hol azt a
 templomban őrizték. Hogy mi alapja van e mon-
 dának, nem lehet kinyomozni; lehet, hogy éltek
 a legrégebb időkben olyan sasok, melyek
 a kigyókat s más mocsári állatokat a Nilus árá-
 dása után elpusztították s a melyeket aztán, mint
 az áldásthöz égi eső elvét — mely az ember-
 nek az elemi csapások ellen segítségére jő — a fő-
 nix eszményített sasalakjában jelképezték ki. A
 fönix 500 éves megifjulását legtöbbször csillagászati
 szimbolumnak tartják, mely a Merkurnak a nap
 előtt való átvonulását jelzi a tavaszi éjnapenyelőség
 után. A régi mondából levezetve a fönix az em-
 beri léleknek a testi halál után való örökös meg-
 ifjulását jelképezte s ezen jelentőségében jött át
 a keresztényen hitbe is.

Az egyiptomiak második szent madara már
 valósággal létezett. Ez az ibis, egy erőslábu,
 csupasznyaku, vastagcsőrű nagy madár, tollazata
 fehér, fekete sávokkal, csőre fekete, szeme világos
 veres. Az ibis a régi Egyiptomban, közép Afri-
 kából jöve, a Nilus áradásakor szokott megje-

lenni s igen sok kártékony és mérges vizi fér-
 get elpusztított. Emiatt a papok, hogy az üldö-
 zéstől megvédelmezzék, szentnek nyilvánították,
 s ő minden tekintetben megérdemli ezt a kitün-
 tetést. Tartása méltóságos, büszke; rendkívül
 okos és tanulékony. Megszelidítve a templomok-
 ban tartották, halála után bebalzsamozták s ünne-
 piesen eltemették. Egy piramisban Sakhara
 mellett számos ibis-mumiára találtak. Ezen szenté
 avatás következtében eme hasznos madár körül
 egész mondakör fejlődött ki. Herodot beszéli,
 hogy az egyiptomi ibis nagy kigyókat és sárká-
 nyokat ver le; más régi írók azt tartják, hogy
 az ibis alakjában az isterek jelentek meg a föld-
 dőn s az embereket mindenféle hasznos mester-
 ségre oktatták. A hold szimbolumául is tekin-
 tették s azt tartották róla, hogy a holdnak négy
 negyede szerint 4 tojást tojik s azokat épen any-
 nyi idő alatt költi ki, mint a mennyi alatt a hold
 megfutja körutját. Továbbá, minthogy a Nilus
 áradásakor jelent meg, jelvénye volt a termékeny-
 ségnek is, s mint ilyen, különös védelmezője a
 házasságnak és családnak.

Az ibis régi jelentőségével áll kapcsolatban
 bizonyára a gólya hagyományos sérthetlensége
 is, mely szintén az ibis családjához tartozik s
 szintén hatalmas pusztítója a kigyóknak, békák-
 nak s egyéb férgeknek. Az ibis-mondával áll
 kapcsolatban a gólyának az a jelentősége is, hogy
 az új világpolgárokat ő hozza a földre s a gyer-

Mai számunkhoz fél ív melléklet van csatolva.

Amerikai kérdés.

Ilyen is van, s hogy van — régi dolog.

Falusi kupaktanácsban, közigazgatási bizottságban, a vármegyék s az országgyűlésen, a vidéki és a fővárosi sajtóban, egy szóval mindenütt, a hol szó és papír terem — szellőztetve volt az Amerikába való vándorlás. Ezt a kivándorlást, aki csak hozzá szólt és róla irt, mindenki kárhóztatta, nemcsak, hanem minden áron meggátlandónak proklamálta. Tényleg úgy is áll a dolog, hogy a ki rá meri szólni gondtelle fejét és üres gyomrát az oceáni utra, azt a policia, hacsak szerét teheti, elcsipi és mint valami krumplics zsákot visszaküldi*). Mi anélkül, hogy az államhatalom bármely faktora és alárendelt műszere ellen pártot ütni merénylenék, elmondjuk erre az újkori vándorlásra észrevételeinket.

El nem tagadható, hogy az állam arra a célra alakult társaság, hogy abban minden polgár a javát, úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben a lehetőségig feltalálja. Ez a célja magának az államnak, mint összességnek, a polgárnak, mint egységnek. Ha ezt az anyagi és erkölcsi jót valamelyik állam nem képes nyújtani oly mértékben polgárainak, hogy azok az emberiség színvonalán megállhassanak: akkor minden egységnek polgári és természeti joga van abból az államból, mely neki az élethez szükségeltető feltételeket nyújtani nem képes, több vagy kevesebb időre kiválni. Ha ez a kiválás valahol nem lehetséges, úgy abban az államban valódi polgári szabadság nincs, azon a helyen az ember természeti jogait vagy kicsinylik vagy nem értik. Mert kérdem én, hozhat-e a világon bármely potentát arra törvényt, hogyha én itt vagy ott, Bugacon vagy Aporkán nem tudok megélni, magamnak biztosabb tanyát ne üthessen Mexikóban vagy Okszakában? Azt hiszem, hogy a szabadság igazi földén ezt csak megkísérteni is lehetetlen. És valóban úgy is áll a dolog, hogy bár az államok a vérségi kötelék szerint alakultak, az államalkotó elemek nem a gyomruknál, de a szívöknél fogva kötvék egymáshoz: mégis ha az egyiknek vagy másinak gyomra korog, nem a vérségre, hanem a testiségre fog hallgatni és vérző szívvel ugyan, de el fogja hagyni azt az atyafiságot, melyhez eddig oly sok kedves emlék kötötte, elmehet s elmegy oda, ahol magának biztosabb és könnyebb életet szerezhet; mert a gyomor nemcsak Rómában volt nagyur, hanem nálunk is elsőrendű hatalom.

Én tehát amondó vagyok, hogy a létért való becsületes küzdelemben geográfiai határt szabni senki elébe szabni nem

*) Ha utlevele nincs: nagyon helyesen. Sz. K.

mekek aztán tőle szoktak kérni egy új testvérkét. Továbbá természetfeletti jóslótehetséget is tulajdonítanak a golyóknak, épúgy mint az ibisnek; azt tartják róla, hogy a szerencsétlenséget előre megérzi, s fészékét otthagyja, ha az illető házat tűzvész fenyegeti. Újabb időben a közvélemény egyrésze elfordult a golyától s azzal vádolja, hogy a kis nyulakat elfogdossa s ez által a vadászoknak nagy kárt okoz. Nem tudjuk, mi igaz e vádból, de annyi tény, hogy nem valami nagy kárt tehet s mindenesetre nehéz lesz a népnek iránta való százados előszeretét kiirtani.

A régi görögök és rómaiak madártani szimbolikájában az első helyet a sas foglalta el.

Eme királyi madár, mely termet, erő és ügyesség tekintetében a lég valamennyi lakóját tulszárnyalja: Jupiternek volt kísérlője, szolgálja s hírnöke, karmai közt az istenek királyának villámaikat és menyköveit hordozta s az antik művészetben a Jupiter lábai mellett ül. Ő ragadta el Ganymedest, a szép királyfit az Olympusra, hogy ott Hebevel együtt a halhatatlanoknak a nektárt töltesse. A Zeus sasa hajtotta végre Prometheuson azon iszonyu büntetést, hogy annak mindig újból kinövő máját kivájta, mivel hogy a titánfi az égi tüzet közölte az emberrel. Egyébiránt a sasnak, mint Zeus kísérlőjének, mitológiai jelentősége csak később képződött ki. Homér nem ismeri a sasnak ezen jelentését. Az Iliász ama híres részlete, mely azon jelenetet írja le, midőn az Achilles megboszulásáért könyörgő Thetisnek az iste-

szabad, ha az illő, törvényes formák és követelmények között megy végbe. Elhiszem én azt és fel tudom fogni, hogy ez mély csorbát ejt hazánk úgy is gyér népesedési viszonyain és nagy lyukat üt munkaerején; de én azt tartom s velem sokan tartják, hogy az ember legelőször is magáért, mint öncélért és családjáért él és csak azután küzd a kedves hazáért. Minden más, ellenkező természetű nézet ideális felfogás, melyet a prózai gyakorlat minden pozícióban lefőz.

Ha már most azt kérdené tőlem valaki, vajjon hazánkban csakugyan oly szegénység uralkodik-e, hogy a nép ennek miatta kénytelen kimenni? Feleletem az volna, hogy: igen; mert máskülönben nem volna kimagyarázható egy kontinentális természetű, tehát a föld göröngyeihez szívósan ragaszkodó népnél ez a tünet másból, mint ebből¹⁾. A magyar szilárdul áll hazája mellett, mint az a föld, amelyből él; de gyomorbetegsége kozmopolitává tette, s ha a viszonyok így kedvezőtlenek maradnak, még jobban azzá fogja lenni a jövőben.

Hazánk szegénységének illusztrálására vegyünk fel egy példát. Vancák Mihály Aporkán él. Nincs semmije, csak a tiz uja. De van családja, mely enni kér és olyan amilyen ruházatot igényel. Épen dologidő van. Vancák felhasználja mind a tiz körmet s elmegy dolgozni. Aporkán a napi bér 50 kr²⁾. Ez egy hónap alatt, a négy vasárnapot leszámítva, kitesz 13, egy év alatt 156 ftot. Ebből a csekélységből bizony — még hozzá ha sok apró gyermeke van — aligség-alig fog megélni. De még jó volna, ha így lenne. Ámde nálunk tél is van; ekkor pedig tudvalevőleg nincs munka, a sutnak van szezonja. Ezen a cimen a 156 frtból bátran lehuzhatunk 4 hónapot. Marad tehát szegény Vancáknak kosztra és ruházatra évenként 104 frt. De a tárgyalagosság szempontjából még ez a jövedelem sem állhat meg. Mert vannak esős és más olyan idők, mikor a mezei munka teljesen szünetel. Ezen a réven szintén lemehet 20 frt. Marad ekkép Vancáknak 84 frtja évenként, nem számítva az esetleges betegségeket is. Mivel ebből nem képes megélni: fogja magát és kimegy Amerikába³⁾.

Ezzel szemben Amerikában, a gyáripar világában van neki mondjuk a legkevesebb 1¹/₂ dollárja napjában⁴⁾. Felemészt belőle naponként egy dollárt, marad megtakarított pénze naponként féldollár; ami egy éven, levonva a vasárnapokat és ünnepeket 180 dollár = 360 frt⁵⁾. Kérdem, melyik napsz-

¹⁾ Hát a csábításokból, meg az együgyű jóhiszeműsége spekuláló ügynökségekből? Szerk.

²⁾ Ennél többet nálunk a föld nem bír meg.

³⁾ Ahol aztán ő maga, itthon pedig családja éhen veszel, ha meg nem mentik könyörölő szívű emberek. Szerk.

⁴⁾ Ha van! Szerk.

⁵⁾ Ottan nincsen tél, nincs betegség s a levegőben röpkednek a sült galambok? Szerk.

nek királya igenlőleg int s hajfürteinek mozdulására az egész Olympus megrendül, nem említi a sást. A lég királya Homérnál csak egyszer fordul elő, midőn az Ida hegyéről fölrepül, s ez kedvező jelnek tekintetik.

Ama tulajdonok, melyek a sást a régi mitológiában a Zeus kísérlőjévé, az erő, bátorság, magasan szárnyaló lélek és királyi uralom jelképévé tették, okozták, hogy a sást a fejedelmek és birodalmak már korán kiválasztották zászló- és cimerejelvényül. Ptolemeus Sotér a sást az egyiptomi birodalom jelképévé tette. Az etruszok a rómaiaknak egyéb ajándékok közt egy elefántcsont-sással díszített jogart is küldöttek s ez idő óta lett a sas a római köztársaság zászlójelvénye. Ezt a császárok is megtartották s midőn Nagy Károly római császárrá lett az új frank-német birodalom cimerejelvényévé ő is a római sást választotta. A római császárok ünnepies temetésénél a máglya lángjai közül egy sást bocsátottak fel a levegőbe, mely a császár apoteozisát jelképezte, kinek lelke a sas alakjában szállt fel az istenekhez. A római légiók sasai a köztársaság idejében ezüstből voltak, a császárok egészen aranyból csináltatták. A bizánci birodalom a kétféjű sást választotta jelvényéül, jelképezve, hogy a nyugatrómai császárság összeomlása után a világ mindkét feje Bizáncban egyesül. Ezen kétféjű sást később az orosz cárok vették át, a kik mint a görög egyház védőurai, a bizánci császárok utódainak tartják magukat.

mos képes nálunk ennyit egy év alatt félretenni. A puszkacsó előtt merném állítani, hogy: egysem.

De nemcsak a teljes vagyontalanság szenved ebben a veszedelmes betegségben, hanem a kisebb birtoku földmivelők is. Ha rossz az esztendő: nincs mit piacra vinnie, ha beüt az aratása: az életnek nincs ára.

De bármiként álljanak is a viszonyok, fizetnie kell állami-, községi adót, közmunkaváltást, papot, tanítót, csordást, kanászt, csikóst; ha reális gondolkozású ember, biztosítja terméskéjét és házat is. Mindezeket összevéve, alig marad annyija, hogy családját fentartsa. Mit csinál? — Kimegy Amerikába.

Ily nyomasztó viszonyok mellett tehát a népnek erőszakosan lekötni kezét a létért való küzdelemben, emberi szempontból nagyon helytelen. Aztán a magyar nép, mint fentebb említők, kontinentális természetű faj. Jobban ragaszkodik szülőföldjéhez, mint az arab lovához. Ha ki is szólítja őt szükséglete idegenbe, mihelyt szerit ejheti, visszajön arra a földre, ahol jó- és balsorsban eddig élt, még pedig, mint a tapasztalat mutatja kevés híján, nem üres kézzel, hanem telt erszénnyel. Ez pedig a nemzeti vagyonosodásra nézve — azt hiszem — nem jelentéktelen tényező, melyet bátran egyenletbe lehet tenni azzal a munkás szükséglettel, melyet távolléte által okozott.

Ha azonban azt akarjuk, hogy a nép itthon maradjon, nem terrorizáló rendszabályokhoz kell nyulnunk, hanem a kérdést természetesen módon kell megoldanunk. Háztartásunkat akként kell berendeznünk, hogy abban mindenki minden időben találhasson képességének megfelelő foglalkozást. Csupán a mezei munkára támaszkodó népnél, ahol a munka hébe-korba szünetel, ahol a produktum és a munkabér ijesztő aberrációnak van kitéve — ezt elérni lehetetlen.

Ipart kell teremtenünk. Ipart, a hol sem az ipartermékekben, sem a munkabérben nincs meg az a szeszély, mely mezőgazdálkodásunkban oly nyomasztóan előtérbe lép. Még pedig első sorban a felvidéken, ahol kevesebb a munka, ahonnan épen e miatt vándorol ki a nép. Minden sanyaru állapotunk mellett is vannak nálunk gazdag emberek. Ezek valamely ipari célra alakíthatnának konzorciumot. A mezei gazdálkodást összekötve az iparral maguknak is csak javára szolgálnának. A házi ipar köréből a felvidékeken a fa-, a lapályokon a szalmaipar bő jövedelmi forrásává válhatnék a népnek, jelentékenyen csökkentené a kivándorlók számát és tönkre silányítaná a téli dologtalan napok mihasznaságát és erkölcsatlenségét is. A statisztikai adatok mutatják,

Hogy a római-német birodalom zászlójának cimere: a kétféjű sas hogyan került Ausztriába, e cimereváltozásnak se okát, se idejét a legbehatóbb kutatások se képesek földeríteni.

I. Napóleon, ki trónralépésénél a római köztársaságnak császársággá való átalakulási formáit utánozta, a sást francia zászló-jelvényévé s később a császárság cimerevé tette, amit III. Napóleon is elfogadott. Lengyel-országnak fehér, Brandenburgnak veres sas volt a cimere s az északamerikai Egyesült-Államok is a sást vették fel cimerejelvényül. A cimertan egyéb helyein is nagy szerepet játszik a sas, valamint a sas-fej, karom és szárny is. A középkorban a fontos állami okmányokat rendszeren sástollal irták alá s 1871 ben a frankfurti béke is e királyi ragadozó madár tollával iratott alá, mintegy szimbolizálva a béke-okmány erejét.

Európa legfőbb rendjelei közt a sas szintén fényesen van képviselve. Poroszország legnagyobb rendjele egy fekete sást ábrázol ezen aláírással: *sum cuique*. A régi Lengyelország fehér-sas rendjele most az orosz birodalom harmadik rendjele képezi, s az ó-brandenburgi veres sasrend: *sincere et constanter* felirással a második porosz rendjelek adta a nevét. Végül az északi égbolton egy csillagkép is a sas nevével viseli, melyhez 23 csillag tartozik.

(Vége köv.)

—Z—S.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy 24 év óta fennálló

fűszer- és vegyes kereskedésemet

a téli időnyre erősen ellátva a lehető legolcsóbb árakkal rendeztem be, s a nálam vett árúk úgy az árak, valamint minőségüket véve, a háztartásnál nagy megtakarítást hoznak.

Nevezetesebb áruimnak árjegyzéke a következő:

Kávé kiloja 1 frt 60 krtól 2 frtig; különleges fajok 2 frt 20 kr.

Czukor egész süveg	kiloja	44 kr.
„ kimerve	„	46 „
„ koczka	„	47 „
„ liszt	„	47 „
Rizs-kása 1 kilo 16 krtól		36 „ ig.

Lisztek a napi árakban minden fajban.

Szappan szegedi 1 kg, 28 kr. táblába 1 kgr. 26 kr.

„ kernbarna	„	24 „
Petroleum szalon	„	24 „
„ amerikai 1 csillag	„	28 „
„ császár belföldi	„	32 „
„ 3 rózsá amerikai	„	40 „

ugyancsak literenkint 4 krral olcsóbban.

A legjobb minőségű „**Apolló-gyertya**“ 1/2 kilos csomag 6-os, 8-as — 36 kr.

Ugyanaz bécsi font, 560 grammos 4-es 6.8 a — 42 kr.

Kapható mindenkor saját készítményű **patkány- és egérintő** szerem, nem veszélyes és egészen biztos hatása!

Továbbá ajánlom nagy raktáromat mindenféle bel- és külföldi **rum- és cognakból** és ipari célokra engedélyezett **szeszt** a legolcsóbb napi áron.

Tisztelettel

Malártsik György.

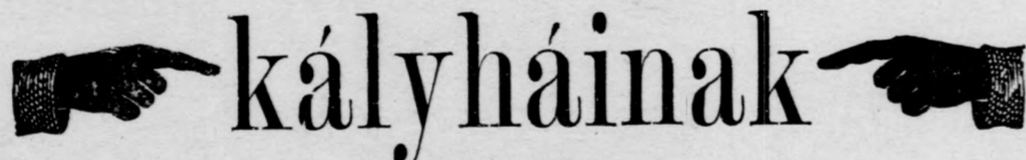
Haszonbérleti hirdetés.

2-2

Zemplén megyében, a nagy-mihályi vasutállomástól körülbelül 1/2 órányira, az állami ut mentén 358—1200 öles holdnyi rét- és szántóföldből álló **BIRTOK 1890. október 1-től** haszonbérbe adatik. További feltételekre nézve felvilágosításokat ad **Lukovits Géza** ügyvéd Homonnán.

A sebes-kellemesi kályhagyár

külföldi gyárak módja és mintái szerint gyártott közönséges és finom

kályhainak

nagy választékát és készletét jutányos árak mellett a t. cz. helybeli és vidéki közönségnek megvételre ajánlja.

Arjegyzék kívánatra bérmentesen megküldetik.

A minták megtekinthetők és megrendelések tehetők a tulajdonos **Eperjesi Népbanknál.**

Felhívás a hölgyekhez!

Dr. Plausitz egészségügyi tanácsos urnak sikerült az orvostudomány és vegyészeti segélyével egy arcbőr-finomító kenőcsöt feltalálni, melyet **Quirini Alajos** gyógyszerész ur, hítes törv.-széki vegyész a m. k. kormánytól nyert szabadalom alapján állít elő. Ezen kenőcs tulajdonsága, hogy öregebb hölgyeknél az arcráncok elsimítása által, egészséges, üde és finom arcbőrt s így ifjabb kinézetet idéz elő. Ifjabb hölgyek arcbőrének szépségét és üdeségét rövid idő alatt hatványozza oly módon, hogy ezen tulajdonok fokozott mérvben késő évekig megmaradnak. Továbbá felülmulhatlannak bizonyult mindennemű arcfoltok, szeplők és apró kelések ellen; mely hiányokat rövid használat után nem-csak eltünteti, hanem az arcbőr finomságát és üdeségét is helyreállítja. — Az arcbőr rég elveszett üdeségének az arcfestés káros hatásainak és a bőr mindennemű tisztáltságainak eltávolítására egyedüli biztos hatással bír. Jó szolgálatokat tesz továbbá a kéz- és lábpuhítására és finomítására is.

Főraktár egész Magyarország részére: Budapest, Quirini Alajos ujjvilág-utca 2. szám.

Árak: 1 nagy tégely Dr. Plausitz-féle kéz- és arckenőcs 80 kr., 1/2 tégely 50 kr., 1 üveg arcmosóvíz 1 ft., 1/4 doboz rizspor fehér vagy rózsaszínű 40 kr., 1/2 doboz 60 kr., 1 egész doboz 1 ft 10 kr., mind Dr. Plausitz találmánya. Minden tégelyhez egy használati utasítás jár. Figyelmeztetem a t. közönséget, hogy csakis az tekintendő Dr. Plausitz-féle kenőcsnek, a melynek tégelyén „**Quirini Alajos gyógyszerész**” felirat bevéve van.

Egyedüli főraktár Zemplénvármegyére:

REICHARD GYULA vegyeskereskedőnél
S.A.-UJHELYBEN.

Szétküldés utánvétel a legnagyobb titoktartás mellett.

8-10

Eddig még fölülmulhatatlan.

Maager V.-féle

cs. kir. szab. valódi tisztított

CSUKAMÁJOLAJ

Maager Vilmostól, Bécsben.

Az első orvosi autoritások által megvizsgálva, könnyű emészthető hatása végett gyermekek részére is, különösen ajánlatos; mint leg-tisztább, legjobb, legeredetibb és általánosan elismert leghatásosabb gyógyszer mell- és tüdőbetegség ellen, gümő, sömör, daganatok, bőrkiütések, mirigybetegség, gyöngeség stb. ellen.

1 üveg sárga olaj 1 frt, 1 üveg fehér olaj 1 frt 50 kr.

Kaphatók a gyári raktárban:

Bécs, III. Bez. Heumarkt Nr. 3.,

valamint valódi minőségben Ausztria-Magyarország gyógyszerüzeteiben és minden nagyobb fűszerkereskedéseiben.

Sátoralja-Ujhelyben: csak **Zlinszky J.** ur gyógyszerüzeteiben. 4-18

764/888. kj. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott községi előjáróság által ezennel közhírré tétetik, miszerint Varannó-Hosszumező község határa területén a vadászati jog az 1889—1892. évekre vagyis egymásutáni 3 évre a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni, miért is felhivatnak a bérelni szándékozók, hogy f. évi november hó 22-én d. u. 3 órakor a község házában megjelenni sziveskedjenek. A kikiáltási ár évenként 40 frt.

A feltételek a tavarnai körjegyzőségnél mindenkor d. e. 8—12-ig, d. u. 2—5-ig betekintheők.

Varannó Hosszumezőn, 1888. okt. 30.

Szirmay József,
körjegyző.

Viszoki Pál,
bíró.

Vendéglő- és hentesüzlet-megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a Gönczi-féle 704. számú házban lévő

korcsmát, illetve vendéglőt

átvettem és azt folyó hó 9-én egy

hentesüzlettel

egybekötve megnyitottam.

Naponta **friss virsli, szalvaládé** és **kitünő sódar** nálam ugyanazon minőségben kapható, mint akár Kassán. **Sertéshus, friss kolbász, zsir** és egyszóval az e szakba vágó cikkek naponta friss minőségben kaphatók.

A n. é. közönség kegyes pártfogását és támogatását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

WEISZ KÁROLY.

Meghívás.

A „Szerencsvidéki Takarékpénztár mint Részvénytársaság” t. részvényesei a f. évi november 19-én délelőtt 9 órakor az intézet helyiségeiben tartandó

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSRE

annak kiemelésével hivatnak meg, mikép mindazon részvényes, ki a közgyűlésen személyesen vagy meghatalmazottja által megjelenni, szavazati jogát érvényesíteni szándékozik, köteles az alapszabály 22-ik §-a rendelkezésével képest részvényeit a közgyűlés tartamára, a gyűlés napjának délelőtti 9 órájáig bezárólag az igazgatóságnál a pénztár helyiségében letéteményezni.

Tanácskozás tárgyai lesznek:

1. A takarékpénztár állásáról igazgatóság és felügyelő-bizottság együttes jelentése.
2. Az 1888. évi szeptember hó 30-ig terjedő mérleg és veszteség-nyereség számlák előterjesztése.
3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak a felmentés megadása.
4. A társaság felszámolása iránti igazgatósági jelentés se feletti határozat.
5. Megbízás lejártán igazgatóság és felügyelő-bizottság választása.
6. Ingatlanok eladása feletti határozat.

Szerencs, 1888. november 1-én.

Az igazgatóság.

Naponta friss kassai és bécsi virstli, kassai sódar és különféle húsneműek szeletekben.
Ementhali, eidami, gorgonzola, pármái, romadour, limburgi, imperial, hagenbergi és Döry-pusztai

S A J T O K

Caviar, marinírozott angolna és hering, orosz hal, hollandi hering és finom sardínia olajban.

Angol, francia és kremsi mustár.

Francia és magyar pezsgő, cognac, borok és liquerök

RUM és TEA.

Angol és bécsi tea-sütemények és finom salonzukorkák mindig friss és nagy választékban.

Azonkívül: cukor, kávé, csokoládé, gyertya, valódi I-ső rendű amerikai petroleom és egyéb háztartási cikkek kitűnő minőségben és jutányos árban szolgál

DEUTSCH JÓZSEF FIA.

A t. géptulajdonos urak figyelmébe!

Hosszu évi gyakorlataim azon tapasztalatra vezettek, hogy a cséplésnél előforduló fenakadásokat leginkább az okozta, hogy az illető gépek nem voltak alaposan rendbehozva, hanem úgy, amint azok használat után félretették, közvetlenül az idény előtt lettek ismét elővéve s vagy éppen nem, vagy csak fogytékosan, legtöbb esetben avatatlan kezek által munkaképessé téve. Jó szolgálatot vélek tehát tenni a t. géptulajdonos uraknak, midőn arra kérem, miszerint a javítást igénylő gépeket a munka befejezte után, midőn azok hiányai leginkább megállapíthatók, megvizsgáltatni és azok kijavitása iránt már most intézkedni sziveskednének.

Legkitűnőbb anyagból készített alkatrészek nálam leszállított árakban kaphatók.

Gőzmozdonyok és cséplőgépek javítását, tüzszekevények, csőfalak elkészítését és gép-átalakításokat gőzerőre berendezett megnagyobbított műhelyeimben gyorsan és jutányosan eszközöltetek.

A nagyobb javításokért járó összeg megfizetésére jövő aratás utánig elvárok.

Kiváló tisztelettel

2-3

HERCZ ZSIGMOND

gazd. gépgyára és vasöntődéje

Clayton & Shuttleworth angol gépgyár

képviselője

MISKOLCZON.

Árak:

- 1 teljes tüzszekevény 290.— frt
- 1 csőfal..... 70.— frt
- 1 előfal..... 42.— frt
- 1 szikrafogó..... 12.— frt

A Cognacs Naturels

Berger, Volk és Társától

Dornbach-ban, Bécs mellett

legkevésbé sem áll mögötte a legfinomabb francia cognacs-nak és tekintve Franciaországban a szőlőtermesztésnek általánosan ösmert szomorú viszonyát és a magas beviteli vámot, amely körülmények a meghamisítást könnyen lehetővé teszik, -- sokkal nagyobb kezeséget nyújt valódiságáért és előrebocsátva azt, hogy ugyanazon jóságú, mint az ehhez hasonló francia termék, mégis felével kevesebbe kerül. Kitéve lettek a triestüi 1888-iki borkiállításán az arany éremmel és a cs. kir. kereskedelmi ministerium tiszteletdíjával, továbbá a bécsi 1888-iki országos gyümölcskiállításán a cs. kir. államdíjjal, a legmagasabb kitüntetéssel. — Kapható: Sátoralja-Ujhelyben Szentgyörgyi Vilmos és Deutsch József Fia kereskedésében.

ÁRAK:

Minőség *	Minőség **
Egész palack . 2.30 frt	Egész palack . 2.90 frt
Fél " . 1.30 frt	Fél " . 1.60 frt
Negyed " . .80 frt	Negyed " . .90 frt
Minőség ***	Minőség V O
Egész palack . 3.90 frt	Egész palack . 4.80 frt
Fél " . 2.10 frt	Fél " . 2.55 frt
Negyed " . 1.20 frt	Negyed " . 1.40 frt

Oly helységekre, a hol elárusítóhelyek nincsenek, a megrendelés posta útján történik és három egész vagy ehhez megfelelő kis palack teljesen bérmentesen küldetik.

Még csak a vásár tartama alatt látható a világ-hírű nagy afrikai

ÁLLATSEREGLET

a „Vörös ökör“ udvarán.

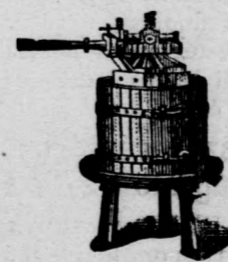
Naponta délután 4 és este 7 órakor az állatok etetése.

Minden órában előadás a magyar állatszelistő által leszállított helyárrakkal

I-ső hely 20-, II-ik hely 10 kr. Számos látogatást kér

Uhl Ferencz, állatsereglet-tulajdonos.

Eredeti Rauschenbach féle Borsajtókat

kettős emeltyűszerkezettel a legnagyobb nyomás kifejtésére, a törköl utánsajtolására is igen czélszerűek; továbbá SZOLÓZÓ ZÓKAT gyárt és legolcsóbban szállít Grossman és Rauschenbach első magyar gazd. gépgyára Budapest, külső váci-ut 7.

A KASSAI

LAJOS FORRÁS

szénsavdus-kénes ásvány vize kitűnő üdítő s egészségfentartó italul szolgál. Szétküldési főttelep Kassán: ifj. **Novely Sándor** urnál. Kizárólagos raktár S.-a. Ujhelyben: **Szentgyörgyi Vilmos** urnál.

A fürdő-gondnokság.

18-20

Sirkövekre feliratok vésése és aranyozása

SIR-EMLÉK-KÖVEK NAGY RAKTÁRA.

BURGER ADOLFNÁL

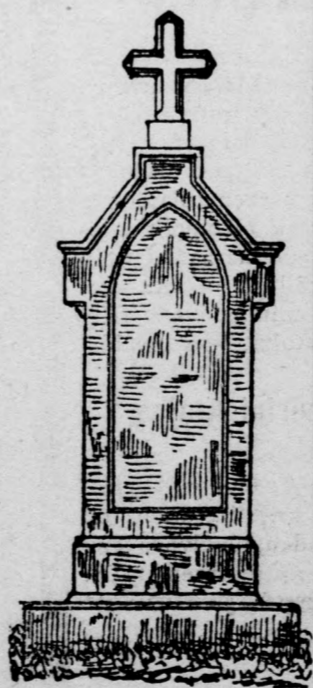
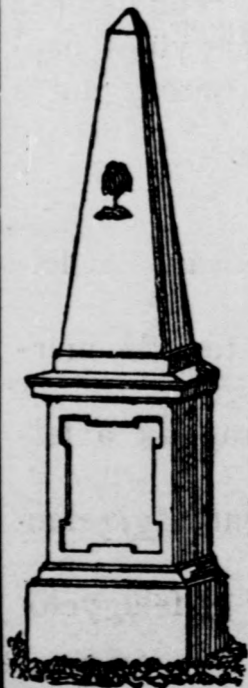
S.-A.-UJHELYT

Főutcán, a „Vörös ökör“ vendéglő épületében.

MINDEN IDŐBEN

nagy választékban tartok s kívánatra felállítok

POROSZ SZÜRKE MÁRVÁNY,
VÖRÖS MÁRVÁNY
és homokkő sarkövet.

Sürgőnczim: Burger Adolf S.-a.-Ujhely.

Tisztelettel BURGER ADOLF vállalkozó.

18-

Kívánatra képes árjegyzék megtekintésül bérmentve küldetik.

hogymennyi tenger pénz megy ki ily csekélységeknek látszó cikkekkért lyukas zsebnélünk maradna, istenem mily boldog és szabad volna ez a szegény vándorló nép! Mig így csupán a mezei gazdálkodásra támaszkodva, hazánk minden termékenysége és szabad alkotmánya mellett is hontalanok vagyunk. Sőt ha továbbra is így megy: nemzeti egzisztenciánk is nagyon kétes marad. A költő is így énekel rólunk:

Ipar és műveltség: ez a kincs,
Ez mostan ami kell,
Másképp a nagyvilágon nincs
Számunkra semmi hely.

Szabó Kálmán.

Vármegyei ügyek.

Vármegyénk közig. bizottsága legközelebbi ülését november hó 14-én fogja megtartani.

Közírási teszi a kassai pósta- és táviró igazgatóság, hogy az ideiglenesen beszüntetett bolyi postahivatal a f. é. november 1-ével újból megnyitott.

Fővárosi levél.

(Kemény halála. Regále. Irodalmi holmi.)

Ismét egy a kevés közül. *Kemény Gábor* br. is meghalt. Napról-napra ritkulnak azok sorai, kik nem ismertek egyéb feladatot, mint munkálkodni a hazáért a nélkül, hogy jutalmat kívánjanak: önzetlen munkások, igaz fiai a hazának. A jelen kor történetírója komoran fog megállni évünk előtt és el-elűnődik, mi bünt követett el a haza, hogy legderekabb fiai oly rohamos egymásutánban ragadtatnak el a halál fagyos keze által. Alig múlt el ez esztendőben hónap, hogy ne szenvedtünk volna veszteséget. Most Kemény báró, a régi gárdának fiatal tagja is kimult, az arisztokraták legszerényebbje, a népképviselők legnemessebbje. Halálát az egész ország gyászolta és Gömör esendes Ajnácskője megtelt a résztvevők sokaságától. Az általános gyásznak a reformátusok két jeles püspöke u. m.: Szász Domokos és Szász Károly adott kifejezést, s nem maradt szemköznyezetlenül, szív megindulás nélkül

Eltemették, a napirendről letűnt. Oly sok a dolgunk, hogy nem állhatunk meg sokáig egy embernél — különösen nem ha már meg is halt. Magyarországot más kérdés foglalkoztatja most: a regále. Tisza még is csak zseniális ember. Az államnak pénz kell, a muszka fészkelődik, a mitlitarizmus szákját újból meg kell tölteni és a kincstár üres. Tisza pedig veszi a pénzt a hol találja. Igaz, hogy etikai szempontból nem helyesen cselekszik, de hát már régi jelszó: »argentum non olet« és a spiritusz illata nem retenti vissza a pénzügyministert. Az újítás azonban nem megy oly simán és Tisza újból megmutatta, hogy hamis az ellenzék ama vádjja, hogy a nép már elvesztette erejét és nem bánja, bár mit is tesznek vele. Mem igaz a vád. Tisza megcáfolta. A főváros először buzdult fel és kérte, hogy kivételt képezzen a szabály alól, aztán következtek a szabadkirályi és rendezett tanácsú városok, most még csak a mezővárosok és falvak vannak hátra, hogy kivételes bánásmódot kérjenek és kapjanak akkor azután Tisza bátran benyújthatja javaslatát.

A könyvpiacot újabb időben sűrűn látogatják — a szerzők és kiadók, s mi több annyira ellepek, hogy a vevő közönség hiányát alig venni ottan észre. A statisztika e téren szomorú tapasztalatokat tehetne. A magyar nyelv történeti szótárának első füzete mikor a külföldi előfizetők száma a 350-et meghaladta, nálunk hat gyászma gyar talákozott, kik részánták a pénzt az akadémia egyik legnagyobbszűrű kiadványára. Wesselenyi munkáit most kínálja egy vállalkozó kiadó (Méhner) és mai napig teljes 8 példányt árusított el. Pulszky Ferenc kiadója panaszkodik, hogy a tökélet sem kapta vissza, a mit az »Ábránd és valóság« c. szellemes könyvbe belefektetett. A kiadók panaszkodnak, a sajtó haragszik, az akadémia pin-céje megtelik nagybecsű könyvekkel és a derék magyar nép csak nem hozhatja ki magát a sodrából, nyugott marad és nem vesz könyveket.

Egy igazán becses vállalatra szeretném a t. közönség figyelmét felhívni, melyet bűn volna nem pártolni. Nem csap nagy reklámat, nem az irodalom középpontjában keletkezett; vidéki városban él a kiadó. Győrben indult meg a vállalat »Egyetemcske könyvtár« néven Grosz Gusztáv kiadásában. Eredeti és fordított, újabb és régibb művek jelennek ott meg, eddig hallatlan olcsó áron s a szép kiállítás tekintetében tulszárnyalja a német hasonló vállalatokat. Katona Bánk-bánja, Trefort, Calderon, Tolnai, Roquard, Heine, Pulszky és más híres íróktól jelentek meg ott művek és ára egy-egy kötetnek potom 10 krajár. Egy-egy kötet

legalább 60—80 lapra terjed, de akad olyan is mely a 150 lapig viszi.

Azt hiszem, ily olcsó áron nálunk még nem árultak nagybecsű könyveket.

Mikrosz.

Hirek a nagyvilágból.

Merénylet a cár ellen. Nyugati Kaukázusnak *Kutais* nevű városában a cár élete csak egy hajszálon függött. Csak pár perccel a cár odaérkezése előtt egy tiszt ruhába öltözött kozákok fogott el a rendőrség. A merénylő *dinamit bombát* rejtegetett magánál. Okt. 30-iki kelettel pedig azt jelentik, hogy a muszka császárt vivő vonat mozdonya négy kocsival kisiklott. A cári család, habár az őket vivő kocsik darabokra tört, sértetlen maradt. A kísérezhez tartozókból sokan meghaltak, többen megsebesültek.

Vilmos császár utiköltsége. A londoni Fruth elősorolja azokat az ajándékokat, melyeket a német császár vitt magával bécsi és római útjára. A császár Berlinből magával vitt hatvan gyémántgyűrűt, 150 rendjelet, ötven mellűt, 30 gyémántos nyakláncot, hat pompás diszkardot, három nagy arcképet aranykeretben, harminc aranyórát láncokkal, száz szivartárcát és 20 gyémántokkal kirakott vörös és fekete sasrendet. A cselédség borraalójára mesés összegek utalványoztattak. Csak maga az utazás 400,000 ftba került.

György görög király 25 éves uralkodói-, *Giers* orosz külügyminister pedig félszázados közhivatalnoki pályáját ünnepli.

Hirek az országból.

A király és Mária Valéria fignő Gödöllőre érkeztek. A királyi család az idei karácsonyi ünnepeket a budai várpalotában fogja tölteni.

A Deák mauzóleom Budapesten, a keresési temetőben most, halottaknapja előestéjén, nyílt meg először a nagy közönség előtt. Ezeren és ezerezen rótták le a kegyelet adóját.

Trefort Ágoston sírját halottak-napja előestéjén a budapesti egyetemi ifjuság megkoszorozta. Alkalmi gyászbeszédet *Victoriss József* bölcsészethallgató mondott.

Br. Wesselényi Miklós, Szilágyvármegye új főispánja, mult hó 29-én foglalta el állását. A beigtatott főispán a tizenkettedik abból a Wesselényi családból, melynek neve a hazai történelemmel annyira összeforrt.

Színház.

A szezon immáron vége felé jár. Még néhány előadás és Halmay *pakkoltat* és megy.

Ez sokkal jobb, mintha nem pakkoltatna és úgy menne — utánvét mellett, a vidéki szinigazgatók általános, szomorú szokásaként.

Halmaynak mindenestre becsületére válik, hogy ennyi ideig tudta foglalkoztatni a közönséget; és pedig szüret idején.

Be kell ezt tudnunk ama gondoskodásnak, hogy a direktor összevágó, perfekt betanulása előadásokkal igyekezett állandóan lekötöni a publikumot.

Öszintén megvallva, mikor a Halmay társulatának névsorát először megolvastuk, szánakozva gondoltunk az új direktorra.

Milyen névsor! Ugyan az országnak hány részéből szedte össze őket?

Micsoda zenebona, micsoda összegomolyodott alaktalanság tárul majd elének a szinpadról. Láthatunk drámát kustorgó Dicsőfi Lorándokkal, akiknek kulissza renető pathosait kinos kacajjal nézhetjük csak; komédiákat, amelyek eszünkbe juttatják az anyósunk rikácsolásának szent borzalmaikat.

Hisz ez nem is lehet másként. Azonban kellemesen csalódtunk.

Ez a hónap meggyőzött róla, hogy egy fiatal, de törekvő, sőt tanult és tehetséges társulattal állunk (azaz ülünk) szemben. Meggyőződünk, hogy e tagok nemcsak tanulékony, de tisztességes firmák is, akikben van öntudat és lelkiismeretesség.

Szatmár, hová Halmay menni fog, gratulálhat maga-magának, hogy ily derék társulattal kötött szerződést.

A hét története ez: Szombaton okt. 27. a keringő-királynak, Milóckernek könnyű, fülbemászó zenéjű operette a »Koldusdiák« adatott, nem üres ház előtt. Halmaynének, (Laura) az ujhelyi aranyosnak, véleményünk szerint, ez a legjobb szerepe. A magas énekpartie, amelyben ragyogtatni lehet pompás koloratúrát, mintha csak az ő tiszta csengésű, ezüst hangjához volna szabva. És temperamentumához is illik a büszke, vergődő szépség. A cimszerepben *Nógrády* barátokoztatott meg a gondolattal, hogy

Rimanovszky Simon utóvégre is férfi s nem következés, hogy csak akkor kedves, ha formás nő lábszárak vannak a bugyogóban. Igen csinosan volt elénekelve a második felvonásbeli szerelemduett *Gálóssy* (Jan Janiczky) és *Balogh Lujza* (Bronislava) által, Gálóssy érzéssel, melegen dalolt s reményt költött bennünk, hogy fatális rekedtsége utóvégre is egyszerű rekedtségnek bizonyul csak. A felső c-t ez este tisztán kivágta. *Szilágyi* (Ollendorf) bizonytalan volt. *Váradyné* (Richthoffen) fess hadapród.

Vasárnap, a *Csorba* János ünnepnapja; nem azért mert a kalendáriomban vörös bötüvel van kicselelve; hanem mert a böcsületes szinlaposztó oly zsufozásig telecsalta a színházat lelkes közönséggel, hogy Halmay, komoly fiskárius léttére nem röstelte a boldog ember mosolyával dörszölni össze a kezeit. Szinre került ez estén »*Viola, az alföldi haramia*« c. énekes népdrama. *Csorba*, a könnyüvéru Csillag zsványt személyesítette meg s minden dalát zúgó tapsvihár fogadta. Még tud dalolni, de tulságosan veszedelmes versenytársnak már *aligha* válik be. Kiváló szerencsével alakította meg *Peti cigányt* *Várady*. Egy népszinmű-énekes, az operet-bariton, mint *Peti cigány*, kissé különösen hangzik, de tényleg *Várady* ma fölmulta magát. *Lubrinóz* (Violáné) ma ismét korán meghalt.

Hétfőn Deák Péter jutalomjátékául Csiky egyik legjobb társadalmi vigjátéka »*A jó Fülöp*« adatott. Természetes, hogy a dzsentrihez dörgölődő Góth Mátyást, e Vizváry temperamentumához szabott alakot, *Deák* csinálta végig, *Deák*, a *fáradhatatlan komikus*, aki operett-buffó, rendező, társadalmi komikus s talán még táncmesternek is beválnék, annyiféle tehetség van benne összegabalyodva, minden bizonynyal nem érdemelte, hogy a sokszor megkacgatott publikum oly csekély fokban mutassa meg elismerését. *Fülöp* szerepében sikerült *Szilágyi*-nak (e különben jó színésznek) bebizonyítania, hogy nem értette meg Csiky. *Fülöp* egy meleg kedélyű, egészen szív fiatal ember. Mozgékony és elegáns, szenzitív és badar. A *Szilágyi Fülöpje* azonban egy első éves golya volt a Katalin-bálon. *Lubrinóz* gonddal, értelmesen játszott, szemrevalóan öltözködött; forrt, duzzadt, fagyott, csapongott, ahogy Csiky meggondolta *Matildot*. Pedig beteg játszottá végig szerepét. *Biharyt* (Vathay) nem dicsérjük, eleget tapsol neki a publikum.

Kedden Konti »*Suhanc*«-a. Zsufolt ház, nézésben elfáradt szemek, tapstól megfájdult tenyerek, *Halmaynének* (Józi) csinos koszu és ünnepi beszéd egyik szedőgyerek-kollegától, ügyes kuplák, »műélvező« publikum, — ime ezek az est jellemző momentumai. Tegnap ismét színrekerült, jövőre bővebben irunk róla.

Szerdán »*A minister előszobájában*« c. egy felvonás apróság adatott. A legjobb egy felvonás, mely valaha megiratott. Megrikató humora és nevetető drámája a Sanyaró Vendeleknek. Egy életből kikapott és sok poézissal megfeszített kép; egy társadalmi közfelkiáltás, egy lélekből megirt, érzéssel telt vezércikk ez az egy felvonás. És *Deák* (Knabe Farkas Jeremiás) soha jobb, soha melegebb és közvetlenebb nem volt, mint ma. Csupa szív, csupa lélek. Majd *Nógrády* monologizált kedves élenkséggel »*Egy boldogtalan asszony*« című divatos monológjában. A két darab között a marokkói császár udvari arabusai ugrádoztak veszekedett arabeszk figurákban. Nézőség csekély.

Csütörtökön az arabus gőzugrányok miatt ismét két apróság került színre: egyik »*A jól örzött kis leányka*« a legcsókolinálabb babák egyikével, *Várady* Mariskával, aki ez estén nemcsak eleven kis ördögnek, de professzionátus lumpnak is bizonyult. A szép mamája, *Váradyné* (Mari cicus), meg a papája *Várady* (Miska inas) bizony örvendhetek a kis gyémánt porontynak. Másik *Körthy* Emil szellemes monológja »*A komikus*« *Deák* Péterrel, akit eddigi megfigyeléseink alapján háromféleképpen jellemezhetünk: 1-ör, *Deák*, a *kittűnő* komikus (Knabe), 2-ör, *Deák* a *derék* színész (Bizot) és 3-ör, *Deák* a *fáradhatatlan* színész (A komikus). Bizonyára elég egy embertől.

Pénteken az arabus művészek miatt meg-meg két rövidség: »*A bálkirálynő*« és »*Szeretem a nőket*« c. monolog. Nem csalódom, ha azon véleményemnek adok kifejezést, hogy az akrobaták fölléptetése miatt színre hozott *rövidségek* Halmay alaposan megnyúlt. (K. I.)

Jövőheti műsor: *Hétfőn* nov. 5-én d. u. 6 órakor nép- és gyermek-előadásul felére leszállított helyárrakkal »*Hőféherke és a hét törpe*«, látványos tündérrege. *Kedden Halmay* jutalomjátékául »*Királyfogás*« operet. *Szerdán*: *bucsu-előadás* három szakaszban a helybeli árva-ház javára. E jótékony célú előadásban a társulat összes személyzete részt fog venni. A »lowodi árva« szinmű előtt az első szakaszban *Halmay* és *Nógrády* duettet énekelnek a »*Kisasszony feleségem*« operetből. *Lubrinóz Julia* szavalja Kiss József »*Simon Judit*« c. költeményét. *Váradyné* pedig Eötvös br. »*Megfagyott gyermek*«-ét. Második szakaszban adatik a szinmű. A szinmű után a harmadik szakaszban *Várady József* magyar népdalokat ad elő; záradécul »*Bucsu-zási tabló*«-s a társulat összes személyzete a nemzet;

